

ВІДГУК**офіційного опонента****Шандрука Сергія Костянтиновича****на дисертацію Лозового Івана Вікторовича****«Особистісні та ситуаційні чинники ставлення курсантів військового
ЗВО до навчально-професійної діяльності», подану на здобуття
наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 053 – психологія**

Актуальність теми дисертаційного дослідження Лозового Івана не викликає сумнівів, оскільки розвиток психологічної науки сьогодні зумовлений недостатньою розробленістю проблеми психологічних факторів ставлення до навчально-професійної діяльності саме у курсантів. Основи професійних знань, умінь і навичок, а також значущі особистісні якості майбутніх офіцерів формуються під час навчання у військових ЗВО і зумовлені вектором ставлення до навчання.

Рецензована робота характеризується високою інформаційною насиченістю, різноаспектністю, високим рівнем наукової новизни та теоретичної цінності. Особливої уваги заслуговує верифікована низка предикторів ставлення до навчання у курсантів.

Наукова новизна дисертаційної роботи різноаспектна. Лозовим І.В. обґрунтовано та верифіковано ситуаційні, особистісні та особистісно-ситуаційні (інтерактивні) фактори ставлення курсантів військових вищих навчальних закладів до навчально-професійної діяльності; виявлено складові структурної організації ситуаційних, особистісних та інтерактивних факторів ставлення курсантів до навчання, а також специфіка прояву цих компонентів у успішних та неуспішних курсантів; виявлено психологічні умови, за яких досягається синергія у співвідношенні внутрішніх ресурсів психіки курсанта та вимог освітнього простору військового ЗВО.

Вважаємо коректним зазначені формулювання новизни і вважаємо доцільним підкреслити практичну значущість роботи, що полягає

комплексному вивченні системи ситуаційних, особистісних і інтерактивних предикторів, які проявляються у ставленні до навчання у курсантів; в розкритті механізмів саморегуляції навчально-професійної діяльності у курсантів; у виявленні психологічних умов прояву предикторів ставлення до навчання у курсантів взагалі, та у курсантів з різними рівнями академічної успішності зокрема; у розробці психодіагностичного комплексу, спрямованого на вивчення структурної організації чинників ставлення до навчання у курсантів; у побудові регресійних рівнянь, за допомогою яких на основі вивчення чинників ставлення до навчання можна прогнозувати успішність курсантів у навчальній діяльності.

Аналіз окремих *структурних характеристик дисертаційного дослідження* Івана Вікторовича Лозового дозволяє констатувати, що робота має чітку традиційну структуру.

У вступі детально обґрунтовано актуальність досліджуваної проблеми, науково коректно сформульовано мету, яка конкретизується у завданнях, визначено об'єкт та предмет, окреслено систему використаних у роботі дослідницьких методів, розкрито наукову новизну та практичну значущість результатів дослідження.

У першому розділі дисертаційної роботи наводиться огляд і аналіз категорії «ставлення» як внутрішньої особистісної активної, інтегральної, динамічної, емоційно забарвленої позиції індивіда до самої себе та оточуючої дійсності (до інших, до предметного світу та низки абстрактних феноменів дійсності, явищ та діяльності, зокрема навчальної та навчально-професійної).

У другому розділі дисертант охарактеризувала організацію, методик та комплекс психодіагностичних методик для вивчення ставлення до навчання у курсантів та системи чинників цього ставлення. Автором емпірично доводиться, що конструктивне ставлення курсантів до навчання, що виражається у вищій успішності, обумовлено дією великої кількості психологічних чинників зовнішнього та внутрішнього походження. Виначається роль інтерактивних чинників, що виникають у процесі взаємодії

курсанта як суб'єкта навчальної діяльності із компонентами освітнього простору військового вишу.

У третьому розділі Іван Вікторович визначає структуру психологічних чинників ставлення курсантів військового ЗВО до навчально-професійної діяльності структуровані, що різняться в залежності від рівня успішності курсантів (успішні / неуспішні) та виду чинників ставлення до навчання (ситуаційні, особистісні, інтерактивні).

Робота завершується досить розгорнутими висновками, які узагальнюють її зміст, є логічними, віддзеркалюють основні результати дисертаційного дослідження.

На основі аналізу основної частини роботи, можемо дійти висновку, що в ході виконання дослідження поставленої мети було досягнуто, а дисертація є завершеною науковою кваліфікаційною працею.

Дисертацію виконано в межах науково-дослідної роботи кафедри психології Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди «Психологія розвитку суб'єктів педагогічного процесу» (державний реєстраційний номер 0121U100712 від 20.01.2021 р.).

Основні положення та висновки дослідження викладені у 4 наукових працях, в яких повнота висвітлення результатів та розкриття змісту дисертації відповідає чинним вимогам. Зазначені публікації повною мірою висвітлюють основні наукові положення дисертаційної роботи. Порушень академічної доброчесності у публікаціях автора та дисертації виявлено не було.

Поряд із позитивною характеристикою роботи слід відмітити такі зауваження:

1. У роботі автор активно використовує поряд поняття «освітні можливості вищого військового навчального закладу», проте структуру та зміст цього поняття варто було б конкретизувати.

2. Дисертант у самозвітах та в бесіді з досліджуваними після діагностики виявив значущість такого особистісного фактору ставлення до

навчання, які імпліцитна теорія особистості, проте систематичного виміру валідними методиками цієї змінної автором здійснено не було.

3. На нашу думку, робота тільки би виграла, якби у ній були представлена вікова динаміка ставлення до навчання у курсантів.

4. У роботі представлено детальний і розгорнутий опис констатувального експерименту, проте представлена у формувальному розділі програма характеризується автором досить стисло.

Висловлені зауваження не знижують значущості дисертаційної роботи. Дисертаційне дослідження І.В. Лозового виконано на високому науковому рівні, а отримані нові науково обґрунтовані експериментальні результати є суттєвим внеском у вікову та педагогічну психологію.

Дисертаційне дослідження, виконане Лозовим Іваном Вікторовичем за темою «Особистісні та ситуаційні чинники ставлення курсантів військового ЗВО до навчально-професійної діяльності», є самостійним, завершеним, творчим науковим дослідженням, яке відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України №44 від 12 січня 2022 року, а її автор – Лозовий Іван Вікторович - заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 – Психологія.

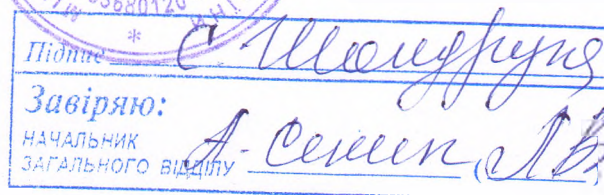
Офіційний опонент:

доктор психологічних наук,
професор, професор кафедри
психології і соціальної роботи
Західноукраїнського національного
університету

Шандрук

Сергій ШАНДРУК

А. Семенко

А. Семенко

На електронний документ накладено: 1 (Один) підписи чи печатки:
На момент друку копії, підписи чи печатки перевірено:
Програмний комплекс: eSign v. 2.3.0;
Засіб кваліфікованого електронного підпису чи печатки: ПТ Користувач ЦСК-1
Експертний висновок: №05/02/02-1424 від 05.04.2016;
Цілісність даних: не порушена;

Підпис № 1 (реквізити підписувача та дані сертифіката)
Підписувач: ШАНДРУК СЕРГІЙ КОСТЯНТИНОВИЧ 2513008771;
Належність до Юридічної особи: ФІЗИЧНА ОСОБА;
Код юридичної особи в ЄДР: 2513008771;
Серійний номер кваліфікованого сертифіката: 5E984D526F82F38F04000000257D25013AF17804;
Видавець кваліфікованого сертифіката: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК";
Тип носія особистого ключа: Незахищений;
Тип підпису: Удосконалений;
Сертифікат: Кваліфікований;
Час та дата підпису: 11:05 09.10.2023;
Чинний на момент підпису. Підтверджено позначкою часу для підпису від АЦСК (кваліфікованого надавача електронних довірчих послуг)